

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

64 üncü Birleşim

9 . 4 . 2003 Çarşamba

2. - Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Adana Milletvekili Atillâ Başoğlu'nun; Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/543, 2/88) (S. Sayısı : 113) (1)

BAŞKAN-

1 inci maddeyi okutuyorum:

BAŞKAN - Madde üzerinde ilk söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Trabzon Milletvekili Akif Hamzaçebi'ye ait.

Buyurun Sayın Hamzaçebi. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

CHP GRUBU ADINA MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tasarının 1 inci maddesi, Gelir Vergisi Kanununda kırk yılı aşkın bir süredir yer alan yatırım indirimi konusunda yeni bir düzenleme getiriyor.

Yatırım indirimi, bizim vergi sistemimizin en temel teşvik kurumlarından bir tanesidir. Gerek Gelir Vergisi mükellefleri gerek Kurumlar Vergisi mükellefleri, yaptıkları yatırımlarla ilgili harcamaları, kanunda yazılı şartlar dahilinde matrahlarından indirirler. Çok temel bir teşviktir ve bugüne kadar, vergi sisteminde en iyi işleyen, amacına en uygun işleyen teşvik hangisidir diye sorulsa, bunun cevabı, yatırım indirimi olur.

Tabii, zaman içerisinde kurumlar da eskiyor, ihtiyaçlar da değişiyor. Burada yeni bir yaklaşım söz konusu. Yaklaşım şudur: Eskiden, proje bazında ve teşvik belgesine bağlı olarak yatırım indiriminden yararlanılması öngörülüyordu ve bu teşvik, kalkınma planıyla, yıllık programlarla bağlantılı olarak işliyordu. Yeni düzenlemede, proje uygulamasından vazgeçilmiştir, teşvik belgesinden vazgeçilmiştir, amortismanına tabi iktisadî kıymet bazında işleyen bir sistem getirilmesi öngörülmektedir.

Yine, şu anda var olan, tasarıyla değiştirilmesi öngörülen sistemde, yatırım indirimine konu olan harcamalar, bir yandan Gelir ve Kurumlar Vergisinden istisna ediliyordu; ancak, Kurumlar Vergisinden istisna edilen bu harcamalar, diğer yandan Gelir Vergisi stopajına tabi tutuluyordu; yani, hem Kurumlar Vergisinden istisna edip hem de bu istisna edilen tutarı stopaja tabi tutmak, çok doğru bir yaklaşım değildi. Belki, vergi teorisinde bunun birtakım açıklamaları bulunabilir, birtakım dayanaklar gösterilebilir; ama, doğru olan, bir şey eğer

İstisna ise, bunu herhangi bir şekilde, hangi aşamada olursa olsun, vergiye tabi tutmamaktır. İstisna olan bu kazanç, kazançtan istisna edilen bu tutar, şu anda yüzde 19,8 oranında stopaja tabi tutulmaktadır. Tasarıyla, bu stopajın kaldırılması öngörülmüyor; ancak, buna paralel olarak, yatırım indirimi oranı da yüzde 40'a indirilmektedir. Daha önce, Bakanlar Kurulunun yüzde 100'e kadar çıkarma yetkisine sahip olduğu, 250 000 000 doları aşan yatırımlarda yüzde 200'e kadar Bakanlar Kurulunun oran belirleme yetkisine sahip olduğu yatırım indiriminde, yatırım indirim oranı, sabit bir oran olarak, yüzde 40 olarak öngörülmektedir.

Teşvik belgesi, bir yönüyle kalkınma planıyla ve onun yıllık uygulama programlarıyla bağ kurmak açısından doğru bir yaklaşımdı belki; ama, sistemi saydamlıktan uzaklaştırıyordu. Yatırım yapmak için, yatırım indiriminden yararlanmak için, önce bir kamu kurumuna başvuracaksınız, onun istediği raporları hazırlayacaksınız, daha sonra da o kurum uygun görürse, teşvik belgesini alacaksınız ve teşvik belgesi aldığınız bu yatırım ile ilgili olarak da, yarın öbür gün, Bakanlar Kurulu, hükümet farklı yaklaşımlarla vergi oranlarını değiştirebilecek. Bu, yatırımcı açısından son derece yanlış bir sistemdi, yanlış sonuçlara yol açıyordu, teşvik belgesi almak herkes için kolay bir iş değildi. Hakikaten, teşvik belgesiz bir sisteme geçmek doğru bir yaklaşımdır. Stopaj oranını sıfırlamak, daha doğrusu kaldırmak yine doğrudur. Yatırım indirimi oranını da, sabit bir oran olarak, kanunda belirlemek son derece doğrudur.

Peki, neresi yanlıştır veya eksiktir bana göre; o şudur kanaatimce: Şimdi, yeni gelen sistemde proje yok artık. Hani, şurada şu fabrikayı kuracaksınız, şu yatırımı yapacaksınız, bu yatırım için yapacağınız yatırım harcamaları vergiden istisna edilecek şekilde bir yaklaşım yok. Yapılacak olan şu: Hangi mükellef olursa olsun, 5 milyar liranın üzerindeki bir iktisadî kıymeti, amortismanına tabi iktisadî kıymeti satın aldığı zaman, bunun için yapmış olduğu harcama, yatırım indiriminden yararlanacaktır.

Şimdi, eski sistem bir başka uçtu; bu, bir başka ucu ifade ediyor ve teşvik özelliği ortadan kalkıyor. 5 milyar liranın üzerindeki amortismanına tabi bütün iktisadî kıymet alımlarını yatırım indiriminden yararlandırırsanız, yatırım indiriminin teşvik olma özelliği ortadan kalkmış olur. Teşvik nedir; genel vergi normuna, genel vergi kurallarına bir istisna getirerek, belirli gruplara veya belirli faaliyet alanlarına, diğerlerine kıyasla bir ayrıcalık tanımadır; teşvikin anlamı budur. Teşvik doğru bulunur, yanlış bulunur; ama, teşvikin anlamı bu. 5 milyar liranın üzerindeki bütün iktisadî kıymet alımlarını yatırım indiriminden yararlandırırsanız, bunun adı bir kere teşvik değildir; bunu, doğru bilmekte fayda var. Hemen hemen, neredeyse, bütün mükellef grupları bundan yararlanacaktır.

Ne var, herkes yararlansın denilebilir; doğru, herkesin yararlanacağı böyle bir sistemi kurmak da mümkündür. O zaman benim önerim şu: 5 milyar lira çok anlamlı bir rakam değil, küçük bir rakam; neredeyse bütün harcamalar girecek niteliktedir. Sadece, belki, hizmet sektöründeki bazı mükellefler bundan yararlanamaz; çünkü, amortismanına tabi iktisadî kıymeti çok fazla yoktur. Madem, neredeyse, bütün mükellef grupları yararlanacak, o zaman, gelin, şunu yapalım; yatırım indirimini kaldıralım, Kurumlar Vergisi oranını yüzde 30'dan yüzde 15'e indirelim, daha saydam bir sistem yaratalım. Bugün, bu tasarının gelmiş olduğu nokta budur. Eğer buraya doğru gidiyorsak, bu şekilde, teşvik belgesiz bir sistemi, daha düşük oranlı bir Kurumlar Vergisiyle kurmak mümkündür; doğru olan budur.

Türkiye'de yatırım ortamının iyileştirilmesi konusunda yapılmış olan çok çeşitli çalışmalar vardır; bürokrasinin çok çalışmaları vardır, sivil toplum örgütlerinin, özel sektör kuruluşlarının son derece fazla çalışmaları vardır, Dünya Bankasının çalışmaları vardır. Hakikaten, yatırımın

önündeki idarî engelleri kaldırmak gerekir. Konu, sadece, yatırım indirimi değildir. Yatırımcıyı ürküten, iş yapma, yatırım yapma şevkini kıran birçok konu, birçok düzenleme vardır; bunları, birer birer sistemden çıkarıp, sistemi bunlardan arındırmak gerekir.

Yatırım ortamının iyileştirilmesindeki temel şartlardan biri de ortamın saydam olmasıdır, saydam bir mevzuata sahip olmasıdır. İdarenin, Bakanlar Kurulunun muhtelif yetkilerle donatıldığı, zaman zaman bu yetkileri kullanarak, yatırımcıların, mükelleflerin beklemediği kurallar koyduğu bir sistemden çıkarmak gerekir; sistemi, bu düzenlemelerden uzak tutmak gerekir. Yatırım indiriminin, bu şekilde, sistemden çıkarılarak, bizim Kurumlar Vergisi sisteminin daha düşük oranlı bir kurumlar vergisiyle şekillendirilmesi, inanın, bütün yatırımcılar, bütün mükellefler ve yabancı yatırımcılar açısından çok daha cazip bir Türkiye yaratacaktır. Bunun hesabı yapılabilir, Kurumlar Vergisi yüzde 25 olmaz, yüzde 26 olur, yüzde 24 olur, yüzde 27 olur, her neyse, hesabı yapılır, bu oran belirlenir; ancak, şu anda getirilen sistemi, ben, teşvik olmaktan uzak görüyorum. Bu teşvik değil; bir düzenlemeden herkes yararlanıyorsa, bunun adı teşvik değildir. O halde, hakikaten, farklı bir sistemi kurmak mümkündür.

Yatırım indiriminde yapılan bir diğer düzenleme de şudur: Stopaj oranının kaldırılmasına paralel olarak, yatırım harcamaları üzerindeki vergi yükü de -bu kazancın dağıtılması halinde ulaşılan vergi yükü- bir miktar düşmektedir. Bu da, doğru bir düzenlemedir.

Bu düzenlemeler, esasen, önceki hükümet döneminde tasarlanıp, bir Bakanlar Kurulu kararına da bağlanarak niyet olarak ifade edilmiştir; düzenleme olarak bu hükümet dönemine rastlamıştır. Yatırımlar üzerindeki vergi yükünün azaltılması ve azamî vergi yükünün de Gelir Vergisinde yüzde 45 olarak -Kurumlar Vergisi ve artı kâr payı dağıtımında ödenen Gelir Vergisinin toplamı olarak yüzde 45- belirlenip, Gelir Vergisinin en üst tarifesindeki oranla eşitlenmesi, yatırımcı açısından son derece iyi düzenlemelerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Efendim, lütfen toparlayınız.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ancak, yatırım indiriminde yapılan bu düzenlemeyi, biraz daha ileri bir adımla, daha saydam, herkesin uyum sağlayabileceği, yabancılar için de son derece cazip olacak bir sistem olarak tasarlamak mümkündür, elimizdedir. Bu yönüyle, yatırım indiriminin bir daha düşünülmesinde, ele alınmasında fayda vardır diye düşünüyorum.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.